

adviesrapport

Natuurtoets Parkstraat 1-22 & Pampusstraat 1-7, Lemmer

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Dynhus

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Natuurtoets Parkstraat 1-22 & Pampusstraat 1-7, Lemmer

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode	Datum	Status
22-009	8 december 2022	Definitief

Auteur[s]

R.J. (Ramon) Robben

Modellering & GIS

R.J. (Ramon) Robben

Tweede lezer

R. (Rienk) Apperloo

Opdrachtgever

Dynhus

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Robben, R.J. (2022). Natuurtoets Parkstraat 1-22 & Pampusstraat 1-7, Lemmer. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 22-009. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	7
1.2.1 Huidige situatie	7
1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
1.3 Leeswijzer	8
2. Kader en methode	9
2.1 Wettelijk kader	9
2.1.1 Wet Natuurbescherming	9
2.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	10
2.2 Onderzoeksmethode quickscan onderzoek	11
2.2.1 Literatuuronderzoek	11
2.2.2 Quickscan veldbezoek	11
2.3 Onderzoeksmethode gebiedsbescherming	11
2.3.1 Toets gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden)	11
2.3.2 Toets Natuurnetwerk Nederland	12
2.3.3 Toets Houtopstanden	12
2.4 Onderzoeksmethode aanvullend soortenonderzoek	12
2.4.1 Algemeen	12
2.4.2 Huismus	12
2.4.3 Gierzwaluw	12
2.4.4 Vleermuizen	13
2.4.5 Analyse	14
3. Gebiedsbescherming	15
3.1 Natura 2000	15
3.2 Natuurnetwerk Nederland	16
3.3 Houtopstanden	16
4. Soortbescherming	17
4.1 Flora	17
4.2 Zoogdieren	17
4.2.1 Vleermuizen	17
4.2.2 Overige zoogdieren	19
4.3 Vogels	19
4.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	19
4.3.2 Overige vogels	20
4.4 Amfibieën	21
4.5 Overige soortgroepen	21
Geraadpleegde bronnen	22

Bijlagen

Bijlage 1 - Aangetroffen natuurwaarden

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Dynhus is voornemens om een aantal woningen en overige bebouwing in Lemmer te slopen om vervolgens nieuwbouw te realiseren. Hiervoor is een wijziging van het bestemmingsplan nodig. In het plangebied zijn mogelijk beschermde natuurwaarden aanwezig. Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. Ecogroen heeft daarom in opdracht van Dynhus ecologisch onderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke effecten op aanwezige natuurwaarden die kunnen optreden als gevolg van de uitvoering van de plannen.

Beschermde gebieden en houtopstanden

- Het plangebied ligt op circa 2,5 kilometer van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Gezien de aard van het voornemen en de tussenliggende bebouwing en infrastructuur worden negatieve gevolgen - met uitzondering van stikstofdepositie - op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden uitgesloten.
- Op basis van de uitspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) komen te vervallen en moet de aanlegfase (weer) berekend worden. Voor uw ontwikkeling moet daarom zowel de aanleg- als de gebruiksfase in beeld worden gebracht.
- Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) op ongeveer 1,6 kilometer afstand. Gezien de afstand en de aanwezigheid van tussenliggende bebouwing, infrastructuur en groenstructuren veroorzaakt het plan geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.
- De aanwezige bomen zijn niet beschermd onder de Wet natuurbescherming, onderdeel houtopstanden. Het plangebied ligt namelijk binnen de bebouwde kom Wet natuurbescherming. Er is geen melding, herplantplicht, ontheffing en/of compensatie nodig. Wel kunnen gemeentelijke kapregels van toepassing zijn.

Soortbescherming

- Tijdens het aanvullend vleermuizenonderzoek zijn twee paarplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen in de bebouwing van het plangebied. Van aantasting van vliegroutes of onmisbare foerageergebieden als gevolg van de plannen is geen sprake.
- Tijdens het aanvullend onderzoek zijn drie nestplaatsen van huismus en twee nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen in de bebouwing binnen het plangebied. Nestlocaties en onmisbaar foerageergebied van overige vogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig. Wel zijn

enkele algemeen voorkomende vogels broedend te verwachten in de groenvoorzieningen in en rondom het plangebied.

- In het plangebied zijn geen groei-, voortplantings- of andere vaste verblijfplaatsen van bij de Wet natuurbescherming beschermde flora, overige grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen of ongewervelden aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd de soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt in de provincie Fryslân.

Advies en vervolgstappen

- Er dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt om de potentiële gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken.
- Er dient een ontheffing Wet natuurbescherming onderdeel soortbescherming te worden aangevraagd bij bevoegd gezag (Provincie Fryslân) voor het schaden van:
 - twee paarplaatsen van ruige dwergvleermuis;
 - drie nestplaatsen van huismus;
 - twee nestplaatsen van gierwaluw.Er is uitzicht op ontheffing als voldaan is aan elk van de volgende drie voorwaarden:
 - geen andere bevredigende oplossing;
 - sprake van een in de wet genoemd belang;
 - geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort optreedt.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd voorkomen worden. Dit is voor de te verwachten soorten mogelijk door de werkzaamheden in elk geval op te starten na half juli en voor begin maart. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te voeren.
- Vervolgstappen ten aanzien van houtopstanden en het NNN zijn niet aan de orde en vormen geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

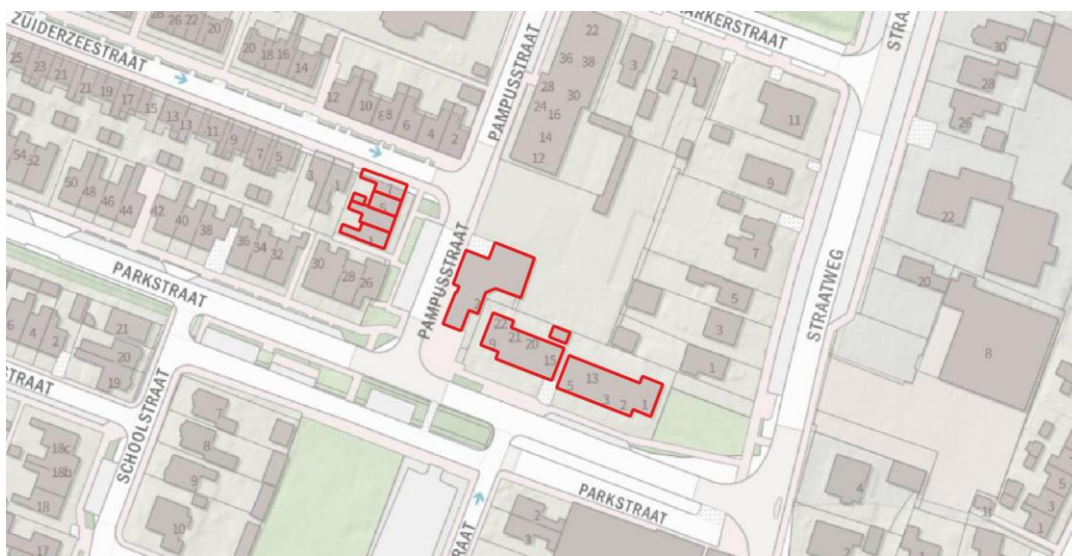
Dynhus is voornemens om een aantal woningen in Lemmer te slopen om vervolgens nieuwbouw te realiseren. Voor de nieuwe functie is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Uitvoering van het plan gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Het natuurbeschermingsrecht verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. Dynhus heeft Ecogroen gevraagd om een natuurtoets uit te voeren, om de gevolgen voor beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten zijn in voorliggende rapportage beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft woningen welke centraal gelegen zijn in Lemmer aan de Parkstraat 1-22, de Pampusstraat 1-7, en aan de Pampusstraat 2 (zie figuur 1.1). De huidige bebouwing betreft appartementencomplexen, tussenwoningen en een voormalig zorgcentrum voor jeugd en gezin. Deze bevatten grotendeels pannendaken en delen met plat dak bij de appartementencomplexen en het zorgcentrum. Binnen het plangebied ontbreekt het aan oppervlaktewater.

Figuur 1.1. Overzicht woningen in Lemmer gepland voor sloop (aangegeven met rode vakken). Bron achtergrondkaart: QGIS.

1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De huidige bebouwing zal worden gesloopt om op deze locatie nieuwbouw te realiseren. Op moment van schrijven van deze natuurtoets zijn de nieuwbouwplannen nog niet concreet, maar wel is bekend dat hier nog een nader te bepalen aantal appartementen worden teruggebouwd.

1.3 Leeswijzer

Het wettelijk kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde gebieden en houtopstanden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). Tot slot zijn de geraadpleegde bronnen weergegeven.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

2.1.1 *Wet Natuurbescherming*

De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport wordt het plan getoetst aan alle drie de onderdelen. Kader 2.1 bevat een samenvatting van de relevante wetteksten (Overheid, 2022a).

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet natuurbescherming (ook: Wnb) kent een zorgplicht voor natuur en soorten. De zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor beschermde gebieden, in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een beschermd gebied of voor in het wild levende soorten, laat deze handelingen achterwege of voorkomt de gevolgen. Dit laatste kan door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen en projecten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve gevolgen kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen significant negatieve gevolgen optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project niet nodig. Zijn significant negatieve gevolgen niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:

- Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
- Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

Houtopstanden (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend buiten de bebouwde kom, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Er geldt een verbod op de kap als het voornemen daartoe niet (maximaal een jaar en minimaal een maand) vooraf is gemeld bij bevoegd gezag. Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant. De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Provinciale staten kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) gevelde opstand stond.

Toetsingskader bestemmingsplannen

Ten behoeve van vaststelling of wijziging van een bestemmingsplan dient (conform jurisprudentie¹) ten aanzien van Natura 2000 de Wet natuurbeschermingstoets uitgevoerd te worden. Deze is vastgelegd in artikel 2.7 lid 1 Wnb & artikel 2.8 lid 1 Wnb. Dit houdt kortweg in dat voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan moet worden nagegaan of (uitvoering van) het plan kan leiden tot mogelijk significant negatieve gevolgen op een Natura 2000-gebied. Volgens vaste jurisprudentie bestaat deze toets uit een vergelijking tussen de huidige feitelijke, planologisch legale situatie en de toekomstige maximale plansituatie.

Ten aanzien van soortbescherming (Hoofdstuk 3, Wet natuurbescherming) is in de Wet natuurbescherming geen toetsingskader opgenomen ten aanzien van plannen. Voor soortbescherming wordt in het kader van plannen de uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd, die volgt uit de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Met deze toets wordt de vraag of de beschermingsregimes uit de Wet natuurbescherming de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat beantwoord. Vrij vertaald wordt bepaald of er een ontheffing nodig is en zo ja, of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing voor het project dat voortvloeit uit het bestemmingsplan.

2.1.2 *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)*

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Overheid, 2022b) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij

¹ ECLI:NL:RVS:2020:2318

provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een nieuw bestemmingsplan wordt vastgesteld of een omgevingsvergunning wordt verleend waarbij in bepaalde gevallen wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee-tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen en verankerd in de bestemmingsplannen. Indien geen sprake is van een nieuw vast te stellen bestemmingsplan, dan wel dat een omgevingsvergunning voor afwijken bestemmingsplan niet vereist is, is toetsing aan het NNN niet aan de orde.

2.2 Onderzoeksmethode quickscan onderzoek

2.2.1 Literatuuronderzoek

Om de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het plangebied in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hierbij is onderzocht of beschermde soorten bekend zijn in of in de directe omgeving van het plangebied. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Ook is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden en houtopstanden.

2.2.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 8 april 2022 (droog, licht bewolkt, 5 °C en weinig wind) is uitgevoerd door een ecooloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is het plangebied en de directe omgeving (ca. 50m) geïnspecteerd op (de potentie voor) onder de Wet natuurbescherming beschermde flora en fauna. De bebouwing is van binnen en van buiten geïnspecteerd. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en aan de situering ten opzichte van omliggende beschermde gebieden. Er is specifiek gelet op de potenties van gebouwen en bomen als verblijfplaats van vleermuizen en op de mogelijke aanwezigheid van nestplaatsen van vogelsoorten met een jaar-rond beschermd nest. Ook is gelet op de mogelijke aanwezigheid van steenmarter en andere grondgebonden zoogdieren, reptielen en amfibieën op het terrein.

2.3 Onderzoeksmethode gebiedsbescherming

2.3.1 Toets gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden)

In een voortoets is beoordeeld of het plan kan leiden tot (significant) negatieve gevolgen op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Er is gestart met het bepalen van de (mogelijke) negatieve gevolgen die als gevolg van de plannen kunnen optreden. Vervolgens is beoordeeld of negatieve gevolgen te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden, en zo ja, of deze significant (kunnen) zijn. Indien (mogelijk) sprake is van significant negatieve gevolgen is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

2.3.2 Toets Natuurnetwerk Nederland

Aan de hand van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld of er door het plan effecten kunnen optreden ten aanzien van de wezenlijke kenmerken en waarden NNN. Indien dit het geval is, is er een advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen.

2.3.3 Toets Houtopstanden

Aan de hand van het uitgevoerde literatuuronderzoek is beoordeeld of er door het plan effecten kunnen optreden ten aanzien van onder de Wet natuurbescherming beschermde houtopstanden. Indien dit het geval is, is er een advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen.

2.4 Onderzoeksmethode aanvullend soortenonderzoek

2.4.1 Algemeen

Uit het quickscan-onderzoek is gebleken dat het plangebied mogelijk leefgebied bevat van beschermde diersoorten, namelijk: huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Onderstaande tekst beschrijft de gehanteerde methode bij het nader onderzoeken naar deze soorten. Tabel 2.1 geeft een samenvatting.

Tabel 2.1 Overzicht uitgevoerde veldbezoeken en weersomstandigheden. Tijdens alle aanvullende bezoeken is daarnaast gelet op sporen en exemplaren van andere beschermde soorten zoals steenmarter.

Datum	Pers.	Start-eindtijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden
08-04-2022	1	07:30 – 09:15	Quickscan veldbezoek & 1 ^e ronde huismus	5°C, licht bewolkt, droog, weinig wind
22-04-2022	1	07:00 – 08:15	2 ^e veldbezoek huismus	11°C, helder, droog, weinig wind
30-05-2022	2	20:00 – 00:00	1 ^e kraamronde vleermuizen (avond) & 1 ^e ronde gierzwaluw	14°C, licht bewolkt, droog, weinig wind
12-06-2022	1	20:30 – 22:30	2 ^e ronde gierzwaluw	16°C, helder, droog, weinig wind
01-07-2022	1	21:15 – 00:30	2 ^e kraamronde vleermuizen (avond) & 3 ^e ronde gierzwaluw	17°C, helder, droog, matige wind
14-07-2022	2	03:30 – 05:30	3 ^e kraamronde vleermuizen (ochtend)	15°C, helder, droog, windstil
18-08-2022	2	21:00 – 00:00	1 ^e paarronde vleermuizen (avond)	20°C, helder, droog, windstil
05-09-2022	2	03:45 – 07:00	2 ^e paarronde vleermuizen (ochtend)	20°C, licht bewolkt, droog, weinig wind

2.4.2 Huismus

Het onderzoek naar huismus heeft zich voornamelijk gericht op het vaststellen van nestplaatsen van huismus. Conform het kennisdocument van huismus zijn in deze situatie minimaal twee ochtendbezoeken noodzakelijk in de periode 1 april tot en met 15 mei (BIJ12, 2022).

Het onderzoek heeft zich gericht op nest-, broed- en territoriumindicerend gedrag van huismus om broedgevallen/ territoria van huismus te bepalen. Alle inventarisaties zijn in de ochtenduren uitgevoerd, wanneer huismus het meest actief is. De veldbezoeken zijn met gunstige weersomstandigheden uitgevoerd door één persoon (zie tabel 2.1).

2.4.3 Gierzwaluw

Het onderzoek naar gierzwaluw heeft zich voornamelijk gericht op het vaststellen van nestplaatsen van gierzwaluw. Conform het kennisdocument voor gierzwaluw zijn in deze situatie drie avondbezoeken uitgevoerd in de periode 1 juni tot en met 15 juli. Tussen de bezoeken zit minimaal 10 dagen én minimaal 1 bezoek is uitgevoerd in de periode 20 juni en 7 juli (BIJ12, 2017a).

De bezoeken zijn vanaf circa 20:00 uur gestart en duurden tot het invallen van de avondschemering. Tijdens de bezoeken zijn nestplaatsen van gierzwaluw geïnterviewd aan de hand van in- en uitvliegende vogels, langsvliegende vogels die bekende nestplaatsen bezoeken en oudervogels (en hun jongen) die vanuit hun nestplaats roepen. Hierbij is ook gebruik gemaakt van het afspelen van 'giergeluiden' van gierzwaluwen. Oudervogels en hun jongen die onder de pannen aanwezig zijn, reageren hierop en geven daarmee hun broedplaatsen prijs. Veldbezoeken zijn door één of twee persoon gedaan en onder gunstige weersomstandigheden (droog weer en weinig wind) uitgevoerd (zie tabel 2.1).

2.4.4 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is conform het vleermuisprotocol en de kennisdocumenten van gewone en ruige dwergvleermuis uitgevoerd (BIJ12, 2017b & c; Vleermuisvakberaad, 2021). Alle bezoeken zijn uitgevoerd met gunstige weersomstandigheden voor onderzoek naar vleermuizen (zie tabel 2.1). Al lopend is het plangebied en omliggend gebied systematisch doorkruist. Hierbij is gebruik gemaakt van een batdetector met opnamefunctie.

Onderzoeksmethode paarverblijfplaatsen/baltterritoria & (massa)winterverblijfplaatsen

Het onderzoek naar paarverblijfplaatsen/baltterritoria bestaat uit twee bezoeken, waarbij minimaal 20 dagen tussen beide bezoeken zit (zie tabel 2.1).

In de paarperiode (15 augustus tot en met 1 oktober 2021) heeft onderzoek plaatsgevonden naar baltterritoria (van rondvliegende baltsende exemplaren) van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en naar paarverblijfplaatsen (exacte verblijfplaatsen).

Avondbezoeken gericht op paarverblijfplaatsen en baltterritoria zijn gestart vanaf een uur na zonsondergang tot circa vier uur na zonsondergang. Het vroege ochtendbezoek is uitgevoerd in de tweede helft van de nacht. Juist in de tweede helft van de nacht baltsen ruige dwergvleermuizen volop vanuit gevels en daarnaast zijn ook rondvliegende, baltsende gewone dwergvleermuizen waar te nemen. Naarmate het lichter wordt, heeft het vleermuisonderzoek zich geconcentreerd op het vinden van paar- of zomerverblijfplaatsen aan de hand van zwermende en invliegende vleermuizen.

Onderzoeksmethode kraamverblijfplaatsen en zomerverblijfplaatsen

Voor het inventariseren van kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn drie bezoeken uitgevoerd in de periode 15 mei -15 juli, met minimaal 20 dagen tussen de bezoeken (zie tabel 2.1). Voor laatvlieger geldt in de kraamtijd als richtlijn dat twee avondbezoeken uitgevoerd worden en voor gewone dwergvleermuis dat minimaal één vroeg ochtendbezoek plaatsvindt.

De avondbezoeken hebben plaatsgevonden aansluitend aan het gierzwaluwonderzoek, na het intreden van de avondschemering. Deze bezoeken zijn vooral gebruikt om locaties met mogelijke (kraam)verblijfplaatsen te bepalen. Na het invallen van de schemering is gestart met het veldbezoek, waarbij gelet is op uit- en invliegende vleermuizen en plekken met veel activiteit van vleermuizen (vroeg in de avond). Vervolgens is tot middernacht doorgegaan met het onderzoek tot de eerste vleermuizen weer terugkeren naar hun (kraam)verblijfplaats en weer zwermende/ invliegende dieren kunnen worden gevonden.

Naast de avondbezoeken is er ook een ochtendbezoek uitgevoerd tussen de twee avondbezoeken in. Naarmate het lichter wordt, keren vleermuizen terug naar hun kraam- of zomerverblijfplaats, maar voordat ze naar binnen gaan cirkelen ze vaak minutenlang rond de ingang van hun verblijfplaats. Dit zogenoemde zwermen wijst op een verblijfplaats. Aan de hand van het aantal invliegende dieren is vervolgens de grootte van een eventueel aanwezige kraam- of zomerverblijfplaats bepaald.

2.4.5 Analyse

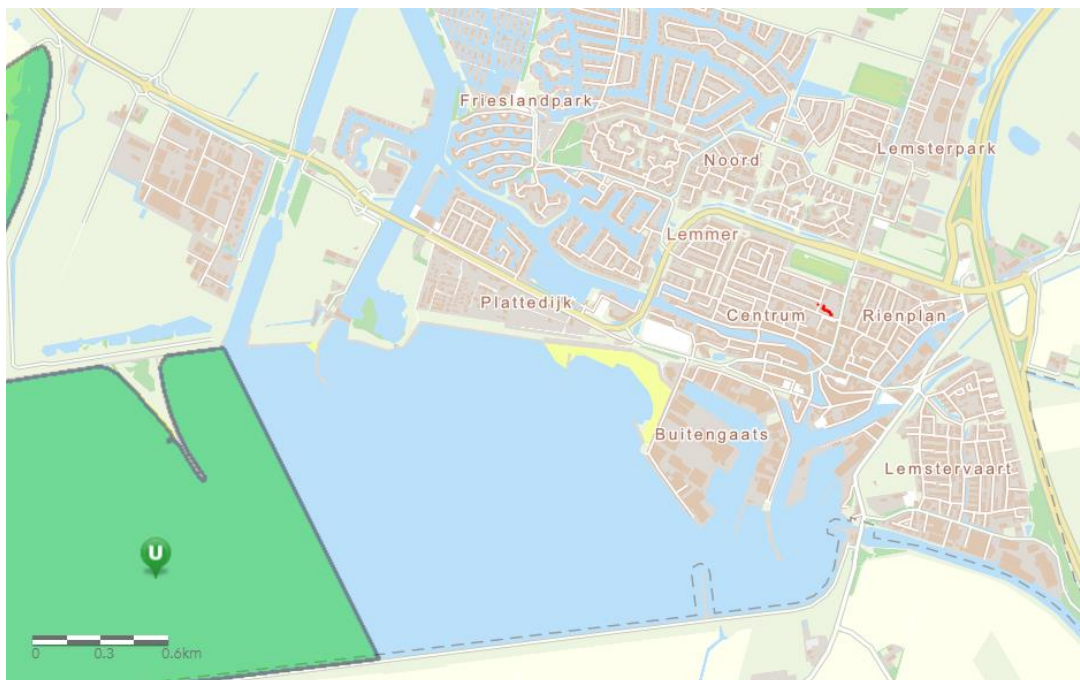
Aan de hand van het uitgevoerde literatuuronderzoek en veldonderzoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het plan. Vervolgens is op basis van het voorgenomen plan bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten. Ook is bepaald of vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming nodig zijn zoals het aanvragen van een ontheffing en of er uitzicht is op een eventuele ontheffing Wet natuurbescherming.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura-2000 gebied is IJsselmeer, op ongeveer 2,5 kilometer (zie figuur 3.1). Vanwege de tussenliggende bebouwing en infrastructuur worden mogelijke negatieve gevolgen van het initiatief op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied -met uitzondering van het onderdeel stikstofdepositie- op voorhand met zekerheid uitgesloten.

Stikstofdepositie kan zelfs op grote afstand (>10 km) van de bron mogelijk negatieve gevolgen hebben op stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten die hiervoor gevoelig zijn. Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in werking getreden. Door het in werking treden van deze wet werden gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden veroorzaakt door bouwactiviteiten (aanlegfase) buiten beschouwing gelaten voor plannen en projecten. Op basis van de uitspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is deze vrijstelling echter vervallen en moet de aanlegfase (weer) berekend worden. Voor uw ontwikkeling moet daarom zowel de aanleg- als de gebruiksfase in beeld worden gebracht.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied (aangegeven in het rood) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied IJsselmeer in het groen. Bron kaart: Provincie Fryslân.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op ongeveer 1,6 kilometer van de dichtstbijzijnde begrenzing van Natuurnetwerk Nederland (NNN), gelegen ten westen van Wijhe (uiterwaarden van de IJssel; figuur 3.2). Gezien de aard van de plannen en het feit dat het plangebied volledig omsloten wordt door bebouwing en infrastructuur welke een afschermende werking hebben, wordt significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN met zekerheid uitgesloten. De regels ten aanzien van het NNN in de provincie Fryslân staan vaststelling van het bestemmingsplan niet in de weg. Verdere stappen in het kader van de bescherming van het NNN, zoals een nadere toetsing, zijn niet aan de orde.

Figuur 3.2 Ligging plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van begrenzing Natuurnetwerk Nederland (donkergroen). Bron kaart: Provincie Fryslân.

3.3 Houtopstanden

De bomen in het plangebied vormen geen houtopstand die beschermd is onder de Wet natuurbescherming. Het plangebied ligt namelijk binnen de bebouwde kom Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming houtopstanden geldt alleen voor houtopstanden buiten de bebouwde kom Wet natuurbescherming. Er is geen melding, herplantplicht, ontheffing en/of compensatie nodig. Let op, naast bescherming van houtopstanden onder de Wet natuurbescherming hanteren gemeenten ook beschermingsregels. Mogelijk is een omgevingsvergunning noodzakelijk.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

In het plangebied zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Er zijn voornamelijk algemene plantensoorten aangetroffen zoals klein kruiskruid, brede weegbree, zwarte nachtschade en kruipertje. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF, 2022) worden wettelijk beschermde soorten ook niet verwacht. Evenmin zijn invasieve exoten aangetroffen. Vervolgstappen ten aanzien van flora zijn niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

4.2.1 Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. In onderstaand kader (kader 4.1) worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

De bebouwing en de hier rondom aanwezige bomen zijn geïnspecteerd op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Tijdens het quickscan veldbezoek is vastgesteld dat de bebouwing in potentie geschikt is als verblijfplaats (kraam-, zomer-, en

paarverblijf) van vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger (bijlage 1). Geschikte ruimtes bevinden zich met name in de spouwmuuren, onder de pannen en in holle ruimten in het dakoverstek. In de bomen nabij het plangebied worden verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten. Dit omdat er zich in de bomen zich geen potentiële hopen, gaten, scheuren of loshangende schors bevinden die als verblijfplaats kunnen dienen. Tijdens het quickscan onderzoek zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Een massa-winterverblijfplaats wordt op basis van het type bebouwing en het ontbreken van sporen van vleermuizen niet verwacht.

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn twee paarplaatsen van ruige dwergvleermuis aangetroffen. Deze paarplaatsen bevinden zich in de spouwmuur aan de zuidelijke en westelijke zijde van het middelste appartementencomplex in het plangebied en zijn toegankelijk via open stootvoegen rechtsboven een op de 1^e verdieping gelegen raam en deur (zie figuur 4.1 & bijlage 1).

Figuur 4.1 Aangetroffen paarplaatsen ruige dwergvleermuis toegankelijk via open stootvoegen rechtsboven op de 1^e verdieping gelegen raam en deur respectievelijk (rood omcirkeld). Bron foto: Google Maps.

Foerageergebieden

Open ruimtes rondom de bebouwing en tussen de bomen nabij het plangebied vormen geschikt, alhoewel gering, foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens het vleermuisonderzoek is gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen. Als gevolg van de plannen verdwijnt mogelijk (een deel van) het foerageergebied voor vleermuizen. Het foerageergebied is niet onmisbaar voor vleermuizen: de omliggende tuinen, bomenrijen en de nabij gelegen groengebieden vormen alternatief foerageergebied in de directe omgeving. Er is derhalve geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. Vervolgstappen voor (onmisbare) foerageergebieden zijn daardoor niet aan de orde.

Vliegroutes

In en rond het plangebied zijn mogelijke vliegroutes aanwezig zijn in de vorm van lijnvormige elementen, zoals rij-bebouwing en bomenrijen. Het plangebied of delen daarvan vormen geen onmisbare vliegroute van vleermuizen: door de ligging te midden van een woonwijk met bebouwing en straatbomen zijn er altijd voldoende geleidende elementen aanwezig die vleermuizen kunnen gebruiken tussen hun verblijfplaatsen (vaak in de bebouwde kom) en foerageergebieden (zowel in als buiten de bebouwde kom). Als gevolg van de plannen zijn er geen negatieve effecten op (onmisbare) vliegroutes van vleermuizen te verwachten. Vervolgstappen voor (onmisbare) vliegroutes zijn daardoor niet aan de orde.

Vervolgstappen

Bij de voorgenomen sloop van de bebouwing gaan twee paarplaatsen van ruige dwergvleermuis verloren. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden is daarom een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Er is uitzicht op ontheffing als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- geen andere bevredigende oplossing;
- sprake van een in de wet genoemd belang;
- geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

4.2.2 Overige zoogdieren

Overige beschermde zoogdieren zijn op basis van het quickscan veldbezoek, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van deze en andere beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling zijn niet aan de orde.

In het plangebied zijn wel vaste verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten te verwachten. Dit zijn onder andere huisspitsmuis. Bij de voorgenomen activiteiten kunnen enkele exemplaren van deze zoogdieren verstoord of gedood worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Fryslân vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Echter geldt te allen tijde de zorgplicht (Wnb artikel 1.11). Hier kan onder meer invulling aan worden gegeven door bij het verwijderen van groenelementen één kant op te werken zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

4.3 Vogels

Van veel vogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal vogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de aalscholver, bergeend, blauwe kiekendief, blauwe reiger, boerenwaluw, bontbekplevier, boomvalk, bosuil, draaihals, dwergstern, eider, gekraagde roodstaart, gierzwaluw, glanskop, grote mantelmeeuw, grote stern, grote zilverreiger, havik, huismus, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, kleine bonte specht, kleine mantelmeeuw, kokmeeuw, kraanvogel, lepelaar, middelste bonte specht, noordse stern, oeverzwaluw, ooievaar, paapje, purperreiger, raaf, ransuil, ringmus, roek, scholekster (daken), slechtvalk, sperwer, spreeuw, steenuil, stormmeeuw, strandplevier, torenvalk, visdief, wespandief, zeearend, zilvermeeuw, zwarte specht, zwarte stern, zwartkopmeeuw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen..

4.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

In de omgeving van het plangebied komen soorten met een jaarrond beschermd nest als de huismus en de gierzwaluw voor (NDFF, 2022). Deze soorten benutten vrijwel uitsluitend gebouwen als broedplaats. Binnen het plangebied zijn geen vogels met een jaarrond beschermd nest bekend (NDFF, 2022). Bij het quickscan veldbezoek zijn in het plangebied echter wel potentiële nestplaatsen van huismus en gierzwaluw aangetroffen. Er zijn in het plangebied geen andere nesten aangetroffen welke (potentieel) jaarrond beschermd zijn.

Huismus

De dakbedekking van de bebouwing biedt potentiële nestplaatsen voor huismus. Huismussen maken vaak nesten onder de onderste rij pannen, net boven de dakgoot. Tijdens het quickscan onderzoek zijn geen exemplaren van huismus aangetroffen.

Figuur 4.2 Voorbeeld locatie aangetroffen nestplaats huismus onder de eerste rij dakpannen toegankelijk via de dakgoot (rood omcirkeld). Bron foto: Google Maps.

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn drie nestplaatsen van huismus aangetroffen. Deze nestplaatsen bevinden zich onder de eerste rij dakpannen welke toegankelijk zijn via de dakgoot (zie figuur 4.2). De nestplaatsen zijn verspreid aangetroffen in het plangebied (zie bijlage 1). Van onmisbaar foerageergebied is geen sprake gezien de grote hoeveelheid alternatief foerageergebied in de omgeving.

Gierzwaluw

Delen van de bebouwing zijn geschikt als nestlocatie voor gierzwaluwen. Gierzwaluw heeft namelijk steil structuren nodig bij zijn nestplaats om zich van te laten vallen wanneer ze uitvliegen.

Tijdens het aanvullend onderzoek zijn twee nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen. Deze nestplaatsen bevinden zich onder de daktrim aan de achterzijde van het middelste appartementencomplex van het plangebied (zie bijlage 1). Van onmisbaar foerageergebied is geen sprake gezien de grote hoeveelheid alternatief foerageergebied in de omgeving.

Vervolgstappen

Bij de voorgenomen sloop van de bebouwing gaan drie nestplaatsen van huismus en twee nestplaatsen van gierzwaluw verloren. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden is daarom een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk. Er is uitzicht op ontheffing als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- geen andere bevredigende oplossing;
- sprake van een in de wet genoemd belang;
- geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

4.3.2 Overige vogels

In en rond het plangebied is broedbiotoop aangetroffen voor algemene vogels. In de bomen en groenelementen rond de gebouwen worden algemene vogels zoals merel, roodborst, ekster, houtduif en Turkse tortel verwacht.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op vogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari en half december wordt geadviseerd na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende soorten zoals houtduif of Turkse tortel aanwezig zijn binnen het plangebied.

Vervolgstappen voor vogels (zonder jaarrond beschermde nesten) zijn niet aan de orde, mits rekening gehouden wordt met het broedseizoen. Het onderdeel vogels vormt daarmee geen belemmering voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

4.4 Amfibieën

Binnen het plangebied ontbreekt het aan permanent oppervlaktewater. Voortplanting van amfibieën binnen het plangebied is derhalve uitgesloten.

Op basis van het quickscan veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) wordt overwintering van de in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en overige nationaal beschermde amfibieën uitgesloten. Binnen het plangebied is wel geschikt overwinteringsbiotoop aangetroffen voor algemene amfibieën zoals gewone pad of bruine kikker, deze kunnen verblijven in de strooisellaag, bladhopen of muizenholen onder de aanwezige groenelementen. Bij uitvoering van de plannen kunnen enkele exemplaren van deze soorten worden geschaad.

Voor de betreffende soorten geldt in voorliggende situatie in de provincie Fryslân vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (Wet natuurbescherming artikel 1.11). Hier kan in deze situatie onder meer invulling aan worden gegeven door groenelementen buiten de vorstperiode te verwijderen en hierbij één kant op te werken zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2022) wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2022). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0, juni 2022.

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017.

Overheid (2022a). Wet natuurbescherming. <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. Geraadpleegd november 2022.

Overheid (2022b). Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). <https://wetten.overheid.nl/BWBR0030378/>. Geraadpleegd november 2022.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierenvereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021. Januari 2021.

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>). Geraadpleegd november 2022.

NDFF (2022). Nationale Databank Flora en Fauna uitvoerportaal. <https://ndff-ecogrid.nl>. Geraadpleegd november 2022.

RAVON.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

Sovon.nl (website met soortinformatie over vogels).

Vlinderstichting.nl (website met soortinformatie over vlinders en libellen).

Zoogdierveniging.nl (website met soortinformatie over zoogdieren).

Bijlagen

Bijlage 1

Aangetroffen natuurwaarden